

1918-12-18

þÿ š Å À Á ¹ ± ⁰ ì Â ¡ í » ± ³/₄ - ± Á . 6 2 3

Library of Neapolis University Pafos

<http://hdl.handle.net/11728/9854>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΔΗΜΟΣΙΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ "ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ"

Ο ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ

Οι Μικρασιώται Έλληνας ολοκαυτώματα ύπερ του Χριστιανισμού και του πολιτισμού. Η μεταχείρισις των λαϊκών του Μικρασιατικού Έλληνισμού υπό Σελτζούκων και Οθωμανών. Αι φρικαλέαι επιδρομαί των Μογγόλων. Καταπαύσις και Πόντος. Αλώσεις της εθνικής γλώσσης και συνεπίδησις.

[Παραθέτομεν ὡς περίληψιν τῆς συνχείας τῶν διαλέξεων περὶ τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆ π. Κυριακῆ ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Καταλάνου.]

Ὁ Μικρασιατικὸς Ἑλληνισμὸς ὑπερανθρώπου ἀγῶνας ἀγωνισθεὶς ἐπὶ δικτατορία δὲ ἐπὶ πρὸς τοὺς Σαρακηνούς, τοὺς Σελτζούκους Τούρκους καὶ τοὺς Ὀθωμανούς τούτους ἀπέμεινε ἐπὶ αἰώνας τὴν φοβερωτέραν αἰμορραγίαν ὑπὲρ πάντων ἄλλων τμημάτων μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Βυζαντιναὶ πηγαὶ δεικνύουσιν ὅτι ἡ Μ. Ἀσία ἀπὸ τοῦ 11ου αἰῶνος ὑπέφερεν ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Αἴτιον δὲ προήγαγον ἐν μέρει ἀπὸ τῆς ἀτελεπτήτου στρατολογίας, ἐπιβαλλομένης ὑπὸ τῶν ἀγῶνων ἐναντίον τῶν Βουλγάρων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Χερσόνησον καὶ ἐν μέρει εἰς τὰς ἀγροτικὰς συνθήκας ἐν Μ. Ἀσίᾳ. Αἱ συνέπειαι τῆς συστηματικῆς ταύτης ἐρημώσεως πληθυσμοῦ ἐγένετο τὸ πρῶτον κατὰ μέρος ὅτι ἡ χώρα κατέρρευσε ὑπὸ τῶν ἐπιδρομῶν Σελτζούκων, Μογγόλων καὶ Ὀθωμανῶν παρὰ τὴν ἀμυντικὴν στρατιωτικὴν δύναμιν ἣν ἀντίταξεν, δὲν ἀπεκρίπτετο τὸ γεγονός διὰ τὴν ἐθνικὴν δύναμιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἐπὶ αἰῶνας ὅτι ἤρχισαν αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν λαῶν τούτων. Ἐπὶ πλείον, οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐφεξῆς μέσον πρὸς ἀνανέωσιν τῆς δυνάμεως ταύτης πρὸς ἐπίτευξιν, ἤτις ἐπὶ αἰῶνας ἦδη συστηματικῶς ἐξηντιέτο. Τούτανον ἡ ἐρημωσις τοῦ πληθυσμοῦ ἔβαινε πρὸς ὅσον σταθερῶς καὶ ἐγένετο κατὰ διαφόρους τρόπους κατὰ τὸν διάφορον χαρακτήρα τῶν κατακτητῶν λαῶν.

Οἱ Σελτζούκοι, οὐτινὲς ἐπειδίκεον κυρίως τὴν κατάκτησιν νέων πρὸς βοσκήν χωρῶν, φαίνονται ὅτι προσέκλυσαν εἰς ἐαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐχρησιμοποίησαν ἀντὶ τῆς ἐκδιώξεως αὐτῶν βίβ. Εἰς τοῦτο ἠναγκάσθησαν οἱ ὑπολειπθέντες Μικρασιατικοὶ πληθυσμοὶ ὑπὸ τοῦ ἐλαττωματικοῦ ἀγροτικοῦ συστήματος ἐν Μ. Ἀσίᾳ, διὰ ἐξαναγκασθέντες ὑπὸ τῆς αἰσθητικῆς τάσεως πρὸς μεγαλειτέρας ἰδιοκτησίας, καὶ κατὰ τῆς τάσεως ταύτης ὀξυδερκεῖς αὐτοκράτορες ἐθέσπισαν, μάτην ὅμως, νόμους περιοριστικοὺς ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δέκατου αἰῶνος. Αἱ συνέπειαι τούτων ὀλεθροῦ τούτου συστήματος κατεφάνθησαν κατὰ τὰς ἐπιδρομαὶς τῶν Σελτζούκων προφανῶς ἐν πληρῇ γνώσει τῶν συνθηκῶν τούτων, οἱ Σελτζούκοι ὄψεσθον εἰς τοὺς καταπιεζομένους ὑπὸ τῶν μεγάλων γαιοκτηνῶν ἢ χωροδεσποτῶν εἰς τὰς κατακτηθείσας ὑπ' αὐτῶν χώρας πλήρη ἐλευθερίαν ὑπὸ τῶν ὄσων πληρομῆς φόρου κεφαλικοῦ. Οὗτοι μεγάλοι ὄγκοι Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ μετετέστησαν πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ ἀπέβαλον τὴν Ἑλληνικότητα αὐτῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Κομνηνὸς εἰς τινα ἐκστρατείας του κατὰ τῶν Σελτζούκων τοῦ Ἰκονίου (1120) ἠναγκάσθη νὰ πολεμήσῃ πρὸς τοὺς Ἕλληνας τῆς χώρας ταύτης, οὐτινὲς εἴτε ἔχον ἐξουχισθὴν κατὰ τὸ ἥμισυ εἴτε ἦσαν σφόδρα φιλότουχοι.

Κατὰ τὸν χρόνον τούτον φαίνεται συντελεσθεῖσα μεγάλη σύμμιξις τῶν ἰθαγενῶν Ἑλλήνων (ἢ τοῦ ἐξηλληνισμένου ἰθαγενοῦς πληθυσμοῦ) μετὰ τῶν Σελτζούκων, διότι οὗτοι μόνον ἐξήντιον εἰς τὸ σημερινὸν πληθυσμὸν τῶν βιλαετιῶν Ἀνατολῆς Χριστιανοὶ καὶ Μωαμεθανοὶ ἀντὶ τῆς δεικνύουσι διάφορον φυλετικὸν τύπον, παρουσιάζουσι τούτανον ἰσχυρῶς τροποποιημένον χαρακτηριστικὰ, ἅτινα δὲν εἶνε δυνατόν νὰ περιγραφῶσιν ὡς τὰ τῆς Ἀραβίας ἢ τῆς Μογγολικῆς φυλῆς.

Οἱ Ὀθωμανοὶ ἦσαν ὀλιγώτερον ἐπιρρεπεῖς πρὸς τὴν εἰρηνικὴν ἀφομοίωσιν καὶ εἶενον μᾶλλον πρὸς τὴν βίαιαν ὑποταγὴν καὶ τὴν ἐξόντωσιν. Ἐν τῷ χαρακτηριστικῷ αὐτῶν ὡς νικητῶν ἐξήντιον ὅπως κατατήσονται τοὺς ἡττημένους ὡς ὅλον τε ἀβλαβεῖς καὶ μετεχειροῦντο πρὸς τοῦτο μὲσα ἅτινα εἶχον μάθει παρὰ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατορῶν μετεπίψον ἀπὸ τῶν κυριουμένων πόλεων, ὅσα εἶχον μέγαν Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν, εἰς ἄλλας πόλεις ὅπου οἱ Ἕλληνας ἦσαν ὀλιγάρθιοι, οὕτως ὥστε οἱ Ἕλληνας νὰ ὑτάχωνται πάντοτε ἐν μειονοψηφίᾳ. Ἐπὶ πλέον, δὲν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ βῶσιν εἰς μεγάλας πόλεις, αἰτινες ἦσαν τότε ἀκόμη πολὺ ἰσχυρῶς τετελειωμένοι, ἀλλ' ὑπεκροῦντο οὗτοι νὰ ἐγκαθίστανται ἐκεῖς αὐτῶν, εἰς πρόστασις. Ἐκ τῶν προσφάτων τούτων ἀνεπτύχθησαν ὕστερον, καθὸσον ἠξάνετο βαθμηδόν ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς, νέα ὄσος πόλεις, αἰτινες ἐλλημύθουν τὸ παλαιὸν κεντρικὸν ἄστυ κατὰ τῆς ἐπικρατοῦσης θέσεως αὐτῶν καὶ ἀντικαθίστουν αὐτὸ ἐν τέλει.

Ζωντανὸν τοῦτον παράδειγμα ἔχομεν τὰ Βαρώσια ἐξωθεν τῆς τετελειωμένης Ἀμογγόστον, τοῦ αὐτο συμβαίνει ἐξωθεν τῆς τετελειωμένης πόλεως Ρόδου. Τὸ ἀσπύριον τοῦτο κατέλθην εἰς τὸ νὰ ἐπισχῆ μάλλον ἢ νὰ ἐξασθενήσῃ τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον. Καὶ ὅμως κατὰ τὴν Τουρκικὴν ταύτην κατάκτησιν, μέγα μέρος τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς πόλεις ἠναγκάσθησαν σταθερῶς νὰ ἐγκαταλείπωσι τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὸ εὐρωπαϊκὸν τμήμα τῆς Ἀυτοκρατορίας, διότι οἱ Βυζαντινοὶ χρονογράφοι κατὰ τὸν χρόνον τούτον (14ος αἰών) λέγουσι περὶ πληθύναν μεταναστεύσαντας εἰς τὴν ἐπιπέδιον ἀπὸ τῶν ποσειδόνων, κατακλιθέντων τὴν χώραν ἐντός καὶ ἐκτός τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ περὶ ἐπιτεταμένης ἐλλείψεως ἀσφαλείας περὶ τὴν πρωτεύουσαν.

Ὁ βαθμὸς κατ' ὄν ὑπέφερον αἱ Ἑλληνικαὶ κοινότητες τῆς Μ. Ἀσίας ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς κατακτήσεως δεικνύεται καὶ ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πράξεων, αἰτινες διασφύζονται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα Κιτίλων. Ἐνῶ πρὸς τῆς Τουρκικῆς ἐισβολῆς ἡ Μ. Ἀσία ἠρέθη οὐχὶ ὀλιγώτερος τῶν πενήντα Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν, σήμερον ἔχει μόνον εἴκοσι καὶ δύο μητροπολίτας ἢ

κάλλιον, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν τῆς Ταρσοῦ καὶ τῶν Ἀδάνων, ὑπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριαρχεῖου Ἀντιοχείας, εἴκοσι καὶ τρεῖς.

Τούτων, δώδεκα εἶναι κατανεμημένοι εἰς τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας ἐνῶ αἱ ἄλλαι εἶναι ἐνδεκα, καὶ τούτων πολλὰ διατηροῦνται ὀνόματι μόνον.

Αἱ μέγισται ἄμεσοι ἀπώλεια τῶν Ἑλλήνων ἐγένοντο ὑπὸ τῶν Μογγολικῶν ἐπιδρομῶν τῶν ἐτῶν 1241 καὶ 1402, ἰδίᾳ τοῦ τελευταίου ὑπὸ τῶν φοβερωτάτων Τιμπού ἢ Ταμερλάνου.

Αἱ ὁδοὶ αὐτὰ ἐχαιρον πυρπολοῦσαι, σφάζουσαι καὶ λεηλοῦσαι, καὶ ἐξεχύθησαν ὡς νύφην ἀκόρθον κατὰ χωριστὰς συμφορὰς κατὰ τῆς Γαλιτίας, τῆς Φρυγίας, τῆς Βιθυνίας, τῆς παραλιακῆς χώρας τῆς Κασίας, τῆς Λυκίας καὶ Παμφυλίας κατὰ τρόπον τοιούτον, ὥστε Ταυριάδους ὄλη στρωτὰ κατηλύθησαν εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν κεχωρισμένως: τὸ σῶν ἦσαν πολυπληθεῖς.

Οὗτω λέγει ὁ τελευταῖος τῶν Βυζαντινῶν ἱστορικῶν Λούκας, ὅστις ἀπεικονίζει ὡσαύτως διὰ ζωγραφῶν χρωμάτων τὰ ἐπακόλουθα τῆς ἠσθητικῆς ταύτης ἐπιδρομῆς διὰ τῶν λέξεων «Ὁ Τιμποῦ οὔτε ζώντας ἀνδρας, οὐτ' ἄνθρωπον κλειόμενον, οὐδὲ ζῶντας ὑλακτούμενος, οὐδὲ κρῆνοντες ἀλέκτορας, ἀπέλιπεν, ἀλλ' ἅπαντα ἐγένοντο θανάτου σιγή».

Οὗτω, ἕκαστος τῶν τριῶν τούτων Τουρκικῶν καταλυσμῶν συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀποδεκάτευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

Εἰς δύο μόνον μεγαλειτέρα διαμερίσματα διετηρήθησαν συμπαιγεῖς ὁμάδες Ἑλλήνων σημαντικῆς ἐκτάσεως μετὰ τῆς ἐθνικῆς συνεπίδησης αὐτῶν, τῆς γλώσσης καὶ ἐν μέρει τῆς θρησκείας τῶν, ἤτοι εἰς τὴν Μέσην Καππαδοκίαν, ἐν τῷ εσωτερικῷ τῆς Μ. Ἀσίας, καὶ εἰς τὸν Πόντον, κατὰ τὴν ἄκρην βορείαν παραλιακῶν χωρῶν ἐν τῷ πρώτῳ, καὶ εἰς τὰ ἀνατολικὰ ἔσθλα τῶν ἀνατολικῶν ἀστυκῶν πόλεων καὶ ὄσων ἐπιπέδων ἡμιπελάσων καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ ὡς τὰ τελευταία λείψανα τῆς ἐσχάτης Ἑλληνικῆς προσαθειας διωξῆς ἐγκαθιδρύσαντο κράτος ἐν Μ. Ἀσίᾳ, τὴν Ἀυτοκρατορίαν Τραπεζούντος. Ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῶν δύο τούτων διαμερισμάτων δύναται νὰ χρησιμοποιῆται ὡς ἀναπαραστήριον πρὸς ἡμῶν καθαρῶς τοὺς Μικρασιατὰς Ἕλληνας τοῦ Μεσαίονος ὡς πρὸς τὸν φυσικὸν καὶ τὸν γλωσσικὸν χαρακτήρα αὐτῶν.

Ὅτι οἱ Ἕλληνας τῆς Καππαδοκίας καὶ τοῦ Πόντου εἶνε λείψανα τῶν αὐτοχθέντων τῆς προτουρκικῆς περιόδου καὶ οὐχὶ μεταγενέστεροι μετανάστες, δεικνύουσιν οὐ μόνον ὁ φυλετικὸς τύπος ἀλλὰ καὶ ἡ διάλεκτος αὐτῶν. Αἴτιον ἀνέκει εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους τύπους τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς διαλέκτου, ἐὰν παραλίπωμεν τὴν ἀρχαιοτέραν εἰς τὴν Τσακωνικὴν, καὶ αἰεὶ ἡμῶς εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι προήλθεν αὐτὴ ἐξ ἄλλης Ἑλληνικῆς εἰς πολὺ πρῶτον περίοδον, καὶ ἠκολούθησεν ἰδίαν ἐξέλιξιν.

Τούτου εἶνε ἀληθῆς ἰδίᾳ περὶ τῆς Ποντικῆς διαλέκτου τῆς Σαμψουήντος (Ἀμασοῦ), τῆς Οἰνός καὶ Ὀριος: ὑπάρχει ἐν τῇ φωνητικῇ τῆς διαλέκτου καὶ ἐν τῷ λεξιλογίῳ τόσῳ πολὺ τὸ ἰδίον, ὥστε νὰ εἶνε ἀκατάλητος εἰς ὅσους λαλοῦσι τὴν σύγχρονον Ἑλληνικὴν.

Τούτου εἶνε ἐπίσης ἀληθῆς καὶ διὰ τὴν διάλεκτον εἴκοσι ποι πόλεων Καππαδοκικῶν, διαλέκτου ἣτις διατελεῖ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς Ἑλληνικῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ Μεσαίονος, ἀναγομένη προφανῶς εἰς τὴν χωρῶν τῆς ἐγκαταστάσεως ἐν τῇ χωρῶν τῶν παλαιῶν μοναχῶν, τοῦθ' ὅπερ δύναται ν' ἀποδειχθῇ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Καισαρείας, καὶ νὰ

ἀναδρῶμη τις εἰς πολλὰς περιπτώσεις μέχρι τοῦ Δ' αἰῶνος π. Χ.

Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων μεμονωμένων ἐκτάσεων, οἱ Τούρκοι κατέκλυσαν ὀλόκληρον τὴν χερσόνησον, ὑποτάξαντες αὐτὴν εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐθνικότητα καὶ εἰς τὴν Τουρκικὴν γλώσσαν, ἐνῶ ὁ Ἑλληνισμὸς, κατεῖο δὲν κατεστράφη παντελῶς, ὡσον σπουδαίως διεσπασθῆ καὶ διεσκορπισθῆ ὡστε ἠναγκάσθη ν' ἀποβάλλῃ τὴν τὴ γλῶσσαν καὶ τὴν θρησκείαν του, ν' ἀποβάλλῃ δηλονότι ἐντελῶς τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν του. Τὰ πολιὰρχεῖα Ἑλληνικὰ ὀνόματα τῶν ποταμῶν τῶν χωρῶν καὶ τῶν ὄρων ἀντικατεστάθησαν ἀπὸ Τουρκικῶν ὀνομάτων. Ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν ἡ Τουρκικὴ κατέκτησις πολὺ ὀλίγη ῥιζικὴ ἐπὶνενεργε μεταβολήν.

Αἱ πόλεις αὐταὶ αἰτινες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἔχον ἀποτελεῖσαι ἐμπορικὰ καὶ διοικητικὰ κέντρα, ἐξήκωλύθησαν νὰ εἶνε τοιαῦτα καὶ ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν κυριαρχίαν, διατηρήσαντες κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα αὐτῶν ὡς ἀποδείξει τῆς δυνάμεως ἀρχαίων παραδόσεων 1500 ἐτῶν. Πόλεις οἷαι ἡ Σμύρνη, ἡ Προύσα, ἡ Πέργαμος, ἡ Μαγνησία, ἡ Ἀτάλεια, τὰ Ἀδανα, ἡ Ταρσοῦ, τὸ Ἰκόνιον, ἡ Ἀγκυρα, ἡ Καϊσαρεία, ἡ Ἀμάσεια, ἡ Κασταμονή, ἡ Τραπεζοῦς, ἡ Σινώπη, ἡ Ἀμισός καὶ ἄλλα, προσέλαβον νέαν ζωὴν ὑπὸ τὰ ἀρχαία ὀνόματα αὐτῶν ἅτινα αἰ Ἰούρκοι ἠλλάξαν μόνον ἐλαφρῶς. Οὐ μόνον ἐξακολουθοῦσι νὰ εἶναι πρωτεύουσαι τῶν διαφόρων διαμερισμάτων πρὸς σκοπὸς διοικητικῆς, ἀλλὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐξεδιάθησαν ἐφαρμοσθέντα καὶ εἰς ὀλόκληρα τὰ διαμερίσματα, τῶν ὁποίων εἶναι κέντρα. Πράγματι τὰ βιλαέτια καὶ αἱ ἐπαρχίαι (σαντζάκια) πάσαι τῆς Μ. Ἀσίας ἐλαβον τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀπὸ τῶν κέντρων τούτων τοῦ ἀστυκῶν πολιτισμοῦ καὶ ὄσων σχετικῶς φέρουσιν ὀνόματα Τουρκικά, αἱ ἀρχαῖα Τράλλεις, ἡ Φιλαδέλφεια καὶ τὸ Δορούλιον, ἐπὶ παραδείγματος, φέρουσιν τὰ Τουρκικὰ ὀνόματα Ἀϊδίγιον, Ἀλασερ καὶ Ἑσκιπεέρ.

Ἐντούτοις μετὰ πολλὰ ἔτη ὕστερον παρεδόθη εἰς τοὺς Φράγκους. Ἐπὶ 104 σχεδὸν ἔτη παρέμεινε ὑπὸ τὴν φραγκικὴν κυριαρχίαν ἢ βιομηχανία τῆς, ἡ ἔμπορία τῆς ἦσαν σημαντικαί, καὶ δεῦν περιπέσει πάλιν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν μουσουλμάνων ἠρῶθμον ἐν Τριπόλει πλέον τῶν τεσσάρων χιλιάδων ὑφαντῶν μεταξῆς καὶ καμηλιῶν.

Ἡ Τριπλίς (Τοῦρ. Ταρσουλούς) ἀπέχει περίπου δύο χιλιόμετρα ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου αὐτῆς Ἐλ—Μίνα, ὅπερ καὶ τούτω χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος. Εἶναι πόλις 30,000 κατοίκων, τὸ πλεῖστον, μουσουλμάνων. Αἱ ὁδοὶ μετὰ πολυαριθμῶν ἀφίδων εἶναι ἐξόχος γραμμικαὶ καὶ πολὺ εὐχερῆς δὲν ἔχουν συγχρονισθῆ. Ἡ παλαιὰ Ἀρβίτις πόλις παρέμεινε ὡς ἔτι ἀπὸ τῶν ἀρχαίων.

Αἱ ἀγοραὶ (bazaars) προπάντων αἱ τῶν μεταξῶν, τῶν σκουροκόρων καὶ τῶν σινοκοκκίων, ὅπου ἐπικρατοῦσι τὰ ζωηρὰ χρώματα εἶνε ἰδιαιτέρως θελκτικά. Ἐκεῖ πρέπει νὰ μεταβαῖναι τις ἵνα ἀπολαμβάνων ὀδὸ φθασμοῦ ἐνῶ δ' ἥλιος καταγυῖται μεθ' ὁλης τῆς δυνάμεως του.

Μεταξὺ τῶν πολυαριθμῶν τεμενῶν (τσομιδι) ἐν τούτων εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τῶν Σταυροφόρων, ἣτις ἂν ἦεν ἄλλοτε εἰς τοὺς Νισσοκόμους.

Ἐπὶ γηλοδίου θελκτικοῦ ἐξεύρονται ἡ πόλις καὶ ἡ δεσπόουσα ἀρχιπολις: εἶναι τὸν λόφον τοῦτον κῆρ Πελαγίον τῶν Φράγκων, τοῦ Γολαῖτ Σαντίλ (Saint—Gille) τῶν Μουσουλμάνων ἐγκαθεστὸν ὀ κόμη τῆς Τολδώσης κατὰ τὴν πολιορκίαν. Ἡ Τριπλίς ἄλλως, ὀρεῖται τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὴν γαυτινασίον τοῦ περικυκλωμένου στρατοπέδου τοῦ Ραυμόδου τοῦ Σαῖν—Τριλλ, ὅς ἐν Ἀνδαλουσίᾳ, εἶναι παραδείγματος, ἡ Σάντα—Φὲ ἰδίουμορφοῦ ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν τοῦ στρατοῦ τοῦ Φ. ρ. διναίνου, πολιορκουμένης τὴν Βουβίλ, ἐν τῇ Γρονάδᾳ. Ἐν ἐκείνῃ περικυκλωθεῖ, καὶ ἐν πολλὰς ἄλλαις στρατιώτεσιν μεταστέλλονται εἰς πόλεις μόνιμους. Διὰ τῶν αἰώνων τὸ φρούριον βεθαίως ἐρημοποιήθη, ὡς τινα ὄσως μέρη περιεσφύονται λείψανα τῆς κατασκευῆς τῶν σταυροφόρων. Ὅτε ἔπεσθη τὸ φρούριον τούτο, ὀπλήχον ἐν αὐτῷ 200—300 δολοφόνοι οἵτις ἐπὶ σκίοντο ποινὰς ποικίλης διαρκείας. Πολυαριθμῶτάτοι ἦσαν ἐκεῖνοι ὀτινες ἐφερον ἐπὶ τῆς συνεπίδησης αὐτῶν πολλὰς δεκάδας φόνων πάντες ἐντόσιοι ἐφαίνοντο ἔχοντες πλήρη ἡμεραν πνευμάτων καὶ ὕστεν ἐντελῶς ἐχρητιστημένοι ἀπὸ τῆς τήχης τῶν. Εἰ, τούτων, ἡλικιωμένοι, καθήμενοι εἰς τὸν ἥλιον ὀλίγον μακρὰν, ἐφαίνετο σκεπτικῶς, μοὶ ἐπροξένησαν ἰδιαιτέρως ἐντύπωσιν: ὁ ἀρχιπολιτὴς ἠννόητος γυροῦ καὶ μοὶ εἶπε: μετὰ εἰκοσαετή καὶ πλέονος ἰσως κἀραγῆ, ἐμῆλε προσεχῶς ν' ἀπολυθῆ. «Τὶ θὰ κάμῃ; τῷ λέγω.—Ἄ, μοὶ ἀπήνησεν ὁ φύλαξ, θὰ φρονεῖται ἐκ νέου, Ἰσλααχ (ἂν ὀ Θεὸς θέλῃ).

Καὶ ἡ Μίνα δὲν ἔχη σχεδὸν πλεονας τῶν 5—6 χιλ. κατοίκων. Μικραὶ νησίδες καὶ σκόπελοι σχηματίζουσιν τὸν λιμένα, ἱκανῶς κενὸν ἄλλως: τε, εἰς ὃν καταπέσονται ἐντός ἀπὸ 5—6 ἐτῶν 500 ἀτόμωλια περίπου καὶ χιλιάς ἰσοποφόρων. Τὰ ἐξηγόμενα ἐμπορεύματα εἶναι, κυρίως, ἡμιμαρμαριδί, ἔλαια, μεταξῆ, σάπων, πορφυρακία, ὄξυα καὶ καννὸς. Ἐπὶ μᾶ, τῶν νήσων τῆς, ἣτις εἶνε ἡ ἐγγυετή πρὸς τὴν Ἠρώταν, ὀπλήχον κατὰ τὴν μεσοάντην ἐκλήροια ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἁγιον Θεωμάν καὶ ἐν τῇ ὀποῖᾳ ἐνημφεύθησαν τῷ 1222 ὁ Βοημιόδος τῆς Ἀντιοχείας καὶ ἡ Ἀλκή τῆς Κεμπανίας. Πληροῦν τοῦ σταθμοῦ φαίνεται ἀκόμη Ἀραβικὸς πύργος, ὅστις ἀπέτελε μέρους τοῦ ἀμυντικοῦ συστήματος.

Ἡ Τριπλίς εἶνε ἄκρος σταθμὸς τοῦ σιδηροδρομοῦ ἀπὸ Χόμης πόλεως 50,000 κατοίκων, κενήντες ἐπὶ τῆς γραμμῆς Χολεκίου—Δαμασκῶ. Ὁ σιδηροδρομὸς ἐκ Τριπλίως, περιθίων μίαν ὄσων ἀπὸ τῶν ὀδοῦν μεγάλης κοιλότητος: ἐξόφους, ἡ ὀδοὶα χωρίζεται τὸν Ἀρῶνον ἀπὸ τῶν ὀρειῶν τῶν Νισαρίων. Κατὰ πᾶσας τὰς περιόδους τῆς ἱστορίας ὀπλήχον σημαντικωτάτη ὀδὸς προσβάσεως ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἰς τὸ εσωτερικὸν τῆς Συρίας. Τὸ περὶ τῆς Ἱσλαμ—Ἐλ—Χόξεν, τὸ φρούριον τῶν Κοιτιδῶν ὑπερήφανε ποτε τὴν διόδον του.

Μεταξὺ Τριπλίως καὶ Μίνας ἐκτενοῦνται ὀρεινὴ κήποι, ὀδῶν ποταμῶν καὶ λεμονεῶν, ὀν διετήρησα ἄλλοστον ἐνθύμωμον. Μετὰ τὴν θερινὴν δαίτην τοῦ ἔαρος, διεκύνετο ἀπὸ τῶν δασῶν τούτων ἀπροσδιόριστον κρῆμα ἰσχυρῶν ἐυωδίων ἐξαίρετων, ἡ ὀμοιότης πορτογαλεῶν καὶ τῶν λεμονεῶν συν-εμύγνυτο μετὰ τῆς τῶν ἄλλων ἀνθήσης βλαστήσεως, καὶ ἡ πόλις ἔτο πλῆρης τῶν ἀναμίκτων τούτων ἐυωδιῶν καὶ ἐκοίματα κατ' ἑκάστην ἑσπέραν ἐν μέρει ἀρωμάτων, ὀπὸ ὀθρανῶν σπιθνογα διὰ τῶν ἀσπερών. Ὁ Βούρκαρ—Μονταῖν λέγει διὰ τῆς ἐπίσης παραγωγῆς ἀνέχετο εἰς 300,000 χρῶσιν βυζαντινῶν (1 βυζαντινὸς 50 φρ.)

Πρὸ τοῦ πολέμου, ἡ Γαλλία ἐκέντη ἐν Τριπόλει σχολεῖα ὑπερῶς ὀργανωμένα, διατηροῦμενα ὑπὸ καλλογριαίων, καὶ Ἀδελφῶν τῆς Χριστιανικῆς δοξαίας: οἱ τελευταῖοι οἱ διηύθυνον καθίδρυμα, ἐν—τῷ ὀποῖῳ περιελαβοῦσιν οὐκ ὀλίγους ἀνέντιους εἰς πᾶσας τὰς ὀμολογίας ἐλάβανον, συντόματα δωρεάν, ἐξαίρετον ἐκαπιδεύον. Μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν αὐτῶν, οἱ μαθητὰ ὀφείσαντο ἐξετάσιν πρὸς ἀπόκτησιν διπλώματος ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ καθιδρυμάτος ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐιδικοτήτων: Γαλλικῶν, Μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, ἐμπορίας, ἀραβικῆς, ἀγγλικῆς, καὶ πάντες ὀσοὶ ἐλάβανον τοιοῦτο διπλῶμα εἶχον σχεδὸν τὴν βεβαιότητα εἰ θὰ ἐφείρηθαι δάειν τάχως ἰκανοποιητικῇ.

Ὁδὲ ἐπειτὰ ἡ Γαλλία θὰ εἶναι ἱκανῶς ἐνηννομένη πρὸς τὰς μοναχὰς καὶ τοὺς μοναχὸς ἦμῶν διὰ τὸ θαυμαστὸν ἔργον ὀπερ ἐξελήφον κατ' ἄπασαν τὴν Ἀνατολὴν διατηροῦντες μετὰ τῶν κατοίκων αὐτῆς τὴν αἰώνιον ἀγάθην φήμην αὐτῆς.

COMTE JEAN DE KIRGORLAY

ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΑΙ 1919 ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Γνωστοποιούμεν τοῖς ἐνδιαφερομένοις διὰ τῆς ἐκ τῶν ἐπιτηκωμένων ἐξ Ἀγγλίας παραγγελλίαν, ΜΟΝΟΝ 4,000 μᾶς ἐμείναν πρὸς διάθεσιν ἐν Κόπρυ.

Ὅς ἐκ τούτου παρκαλοῦμεν τοὺς θέλοντας ὀσοὺς γρίψωσιν ἦμῶν ἐγκαιρῶς καθὲς τὰ παραγγελλίαν θὰ ἐκτελέσονται κατὰ τῆς ἡμερομηνίας.

Τιμὰ ὀρισμέναι τοῖς μετρητέσι. Λευκωία, 8 Δεκεμβρίου 1918.

Ὁ ἔκδοτής Γεώργ. Χ. Ψηλάντης.

ΕΠΙΔΕΡΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΑ

Προτιθέμενος μετὰ ἐνέμισον μῆνα ὀσοὺς ἀναχωρῶ ἐκ Κύπρου, καθὲς ὀσοὺς γνωστὸν διὰ ἀναμικθίω τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιδύθωσιν πλεκτῶν εἰδῶν ἐκ λιγαριῶς κ. ἄ. ἣται, κανεπέδων, πολυθρόνων, καρεκλῶν, μπαούλων, βελιτῶν, ἀνθοδοχίων, φρονιτέρων, κανιτέρων καὶ ἄλλων πολλ

